

Vers una nova cultura

Joan Ripoll

E IDEA DE LA CULTURA

En les seves reflexions sobre l'evolució de la cultura, Herbert Read explica com els antics grecs no tenien consciència del significat d'aquest mot, malgrat disposar de tants bons artistes; de fet, la cultura impregnava tota la seva manera de viure i no era en absolut una cosa a part. Foren, en tot cas, els romans els qui convertiren per primera vegada la cultura en una mercaderia, fent-la valer com una força d'ocupació més en les seves conquestes.

Així, a través d'una llarga evolució en la qual aquest concepte es desdibuixà a l'Edat Mitjana, el terme "cultura" no s'encunya pròpiament fins a les primeries del segle XVI amb l'aparició del Renaixement, formant encara un tot amb la tradició artesanal. Amb l'adveniment de la revolució industrial al segle passat és quan es produeix una ruptura entre cultura i treball. Per resumir, als nostres dies ens trobem amb una divisió flagrant entre "cultura capitalista" i "cultura democràtica"; divisió forçada, en la mesura que "en una societat natural la cultura no constituirà un objecte a part i distint", sinó que s'ha de confondre amb la pròpia vida: l'artista no és un tipus especial d'individu, sinó que cada individu és un tipus especial d'artista.

Ben lluny encara dels ideals del pensador anglès, el cas és que la nostra societat fa de la cultura un producte de consum: així, imposa modes i marca pautes sobre allò que s'ha d'admetre com a vàlidament "cultural", i per tal d'imposar i satisfer uns gustos majoritaris ha de rebaixar-ne forçosament la qualitat. En conseqüència, s'originen unes contradiccions notables que palesen l'equívoc que rau en el fons de la qüestió.

ALGUNS MIRATGES CULTURALS

Una d'aquestes contradiccions, per exemple, es troba en el fenomen de la producció editorial a casa nostra, on s'editen més de cinquanta mil

llibres l'any: en xifres d'edició, és el quart o cinquè país del món, mentre que en xifres de lectura n'ocupa un dels llocs més baixos. El resultat d'aquesta contradicció és que els llibres no es venen, es retiren aviat de circulació i, a la llarga, els propis editors els han de destruir físicament per tal de reduir costos d'immobilitzat i recuperar espais de emmagatzamament. Tot això contrasta amb la pobresa i escassetat de biblioteques públiques, per manca de voluntat política d'invertir en infraestructures –sempre costoses– per part dels municipis, més inclinats a organitzar actes espaterrants i passatgers. Altrament, molts editors contraposen, a aquestes mancances llançaments comercials de grans títols, ben sovint rics en escàndols com pobres en qualitats: la lectura dels "best-sellers" no pal·lia la fragilitat de la indústria editorial ni la difusió del llibre com a eina cultural quotidiana.

Cosa semblant ocorre amb el mercat de l'art, sobredimensionat en la mesura que valora en excés obres i artistes que no valen el que costen, actitud que confon el públic i els mateixos autors, sovint erigits en genis, en una situació ambigua entre la supèrbia i la ingenuïtat. Més flagrant encara és el que succeeix en el cinema, un món artificial en el qual se subvencionen generosament pel·lícules que després no arriben ni a estrenar-se. En aquesta confusió destaca la manca d'una política museística coherent, que porta a fer i refer grans edificis sense saber per què han de servir ni què s'hi posarà a dintre, mentre altres museus estables no compten amb recursos per a atendre les seves necessitats ni per a posar-se al dia: el contrast entre les desatencions al Museu del Prado i les atencions al Centre Reina Sofia –un vell hospital que pugna per ser un nou museu– és prou revelador, com ho són, a Barcelona, les contradictòries rehabilitacions del Museu Nacional d'Art de Catalunya o la construcció del flamant Museu d'Art Contemporani, que segueix dubtant sobre els límits que han de marcar la seva contemporaneïtat.

Rambla de Sabadell, 82 • SABADELL
Teléfono 726 57 85

MONTESINOS

Recordi... per Catifes - Banderes
Tapisseria - Cortinatges
Moquetes - Cobrellits

Gràcia, 18 • Tel. 725 43 08 • SABADELL

**GALERIA
IGNASI
BOIXAREU**

Mestre Rius, 15 - Tel. 726 53 44
08202 Sabadell

Podria parlar-se, en fi, de la tèbia formació musical d'un públic entusiasta amb les obres tradicionals de repertori i reticent davant de qualsevol proposta renovadora; i, en tot cas, d'un públic més atent a les excel·lències dels noms dels intèrprets que no pas als significats dels compositors i, no cal dir, als valors de les seves obres.

EL DRET D'ESCOLLIR

Sense cap afany derrotista, cal denunciar el cofoisme que domina, generalment, el nostre ambient cultural, amb més tirada pels miratges que no pas per les realitats. Es fa necessari reivindicar la llibertat de l'usuari per a exigir, i per a triar, aquella cultura que el satisfaci completament, lluny dels dirigismes més o menys dissimulats dels agents culturals. Algú digué un dia que la lectura és el darrer reducte que queda a l'home per a exercir la seva llibertat; estenent la idea, diguem-ho també de les altres opcions que podem tenir a l'abast: la plàstica, el cinema, la música, o –per què no?– l'urbanisme, les comunicacions, les formes de vida...

Només es tracta de reivindicar, per a l'usuari de la cultura –per a qui es fa, si no?–, el dret d'escollir. Solament així s'assolirà aquella "cultura democràtica" que un dia somiava Herbert Read, i que consistiria en diluir-la en les pròpies maneres de viure: "Cultura democràtica no equival a democràcia més cultura...: en una societat natural la cultura no constituirà un objecte a part i distint, un cos de coneixements que es pugui exposar als llibres i exhibir als museus, i que el ciutadà pugui assimilar en els seus moments de lleure. Precisament perquè no existirà com a entitat separada, convindria deixar d'utilitzar el mot 'cultura'".

Heus aquí una proposta sobre la qual cal meditar seriosament.

Ben-Net[®]
CENTRE DE NETEGES, S.A.

TEL. 723 72 00 – FAX 723 65 47
SABADELL

Classes de dibuix i pintura

Maite Batalla
Artista - Pintora

Baronia, 62 • Tel. 717 83 83 • 08202 Sabadell

Passeig de la Plaça Major, 48 • SABADELL
Tel. 726 78 33 (4 línies)
TERRASSA • BARCELONA
HOSPITALET • TARRAGONA